

P O S U D E K

na disertační práci **Mgr. Magdalény Svobodové** na téma „**Úloha Parlamentu České republiky v procesu integrace České republiky do Evropské unie**“

I.

Obecně k zaměření práce

Za cíl disertační práce si uchazečka určila zpracování a zhodnocení úlohy Parlamentu ČR v integračním procesu přípravy a vstupu ČR do Evropské unie. Úlohu Parlamentu ČR pak soustředila na jeho roli při plnění požadavků EU stanovených pro vstup ČR do EU. Práce se tak soustřeďuje na způsob projednávání návrhů zákonů v obou Komorách, činnost jejich specializovaných výborů pro evropskou integraci, vytváření mechanismů kontroly slučitelnosti schvalovaných zákonů s právem ES/EU.

Dále se uchazečka zabývá pozicí vlády, jež v průběhu aproximací získává významnou přípravnou a kontrolní úlohu a tudíž i zodpovědnost (obecnou i zvláštní právě za tuto oblast). Práce se taktéž zaměřila na ústavní změny, související s obdobím vstupu České republiky do EU a dále pak zákonnou úpravu součinnosti parlamentu a vlády v evropských záležitostech.

Práce obsahuje ve svém textu i přílohově řadu komparativních i ilustračních materiálů, textů, tabulek, apod. (str. 58-kontrola vlády parlamentem v Litvě, str. 91, resp. str. 134 – ústavní úprava součinnosti parlamentu a vlády v členských státech Evropské unie či přímé výňatky z jednacích řádů Poslanecké sněmovny a Senátu na str. 140 a následující).

Práce se svojí skladbou zaměřuje na obsah parlamentního práva procesního (co do obecných východisek) se zřetelem na rozvíjení jeho kreativní normotvorné funkce v kontextu s průběhem integrace republiky do EU.

II.

Práce s literaturou a dalšími dokumentačními zdroji

Autorská práce Mgr. Svobodové je již podle svého zaměření výsostně závislá na dostatečném rozsahu pramenného materiálu. To v tomto konkrétním disertačním tématu znamená především mít k dispozici dokumentaci zápisového či jinak protokolárního charakteru k příslušnému vytěžení.

Autorka ve smyslu výše řečeného tak zvládla rozsáhlý protokolární materiál a právě jako výsledek této metody systematické (zde nemyšleno z pohledu právního řádu) tak v první řadě vytvořila **dokumentační syntézu** určitého jevu, což lze hodnotit pozitivně, jakkoli v dílčích souvislostech práce mohla být oprostěna od výpočtů, statistik a procent – srov. na str. 41 a násl., str. 45 a násl., str. 72 a násl.).

Autorka přitom na několika místech práce řeší klíčové teoretické problémy (viz např. str. 23, str. 37). V té souvislosti užila potřebný rozsah teoretické literatury včetně cizojazyčné.

Rozsáhlý **přílohový** dokumentační materiál sice ilustruje **posuzované** jevy v jejich vývoji, ale nebyl nezbytný k disertačnímu záměru a může působit i jako zbytečná kvantitativní „příťaž“ pro práci.

III.

Odborná hodnota práce, zhodnocení metodiky

Disertační práce svým úhlem pohledu zobrazuje především činnost Poslanecké sněmovny v jejím nedlouhém čase činnosti a se zřetelem na určité zkoumané téma (příprava vstupu ČR do Evropské unie). Uchazečka si jako cíl práce předsevzala (viz str. 3 nahoře v Úvodu) v zásadě odbornou dokumentaci a syntetické zhodnocení. Jak v tom smyslu lze práci zhodnotit?

Disertační práce je rozsáhlou chronologickou retrospektivou, vybírající a řadící potřebná fakta, čímž vzniká určité popisující hodnocení. Práce má v tomto smyslu obsahovou logiku a působí velmi uspořádaným dojmem. Určité komparativní vstupy (na něž bylo upozorňováno výše) autorka spíše ponechává bez komentáře a tím vyznívají jako deskribující doplňková materie. V každém případě výběr a řazení dat, událostí a postupů představuje dílo jako čtivý a fakticky velmi výpovědní celek, který v celkovém komplexu představuje určitou poznanou hodnotu a tudíž i výsledek.

Autorka se snaží prolnout disertaci vyřčením otázek teoretických a taktéž na ně reaguje více či méně obsažně či přesvědčivě. Za stěžejní pak lze považovat následující markanty: str. 23 (odpovědnost vlády), str. 37 (pojetí odpovědnosti), str. 57 (odpovědnost vlády ČR), str. 81 (problematika suverenity) a jiné. Teoretické problémy jsou většinou vybrány vhodně, nicméně v celkovém odborně-dokumentačním charakteru práce působí však až encyklopedicky „vloženě“, ale to lze přijmout jako snahu po analytičnosti.

IV.

K některým vybraným teoretickým otázkám práce

- 1) Tvrzení autorky na str. 18 dole o tom, že „již před vstupem do Evropské unie byla zákonodárná pravomoc Parlamentu do určité míry omezena“ se bez bližší argumentace na tomto místě zdá příkré a obecné. Zřejmě by potřebovalo konkrétněji vysvětlit.
- 2) S tvrzením autorky na str. 23 uprostřed, kdy vládu ČR vylučuje z jakékoli odpovědnosti za „aproximační zákony“, nelze úplně souhlasit. Vláda je stěžejním profesionálním garantem za návrhy, iniciátorem, zpracovatelem, apod. Úroveň plnění této úlohy ovlivňuje kvalitu zákonů schvalovaných Parlamentem. Ostatně, to autorka dokládá na str. 25, první věta druhého odstavce, kde tvrdí téměř opak.

3) Na str. 26 se autorka zaměřuje na některé úvahy, které byly předkládány ke změně Ústavy ČR a souvisely např. s uplatněním tzv. „nařízení s mocí zákona“. Komentář k přijatelnosti či nepřijatelnosti takového zásahu do dělby moci nicméně autorka nechává (viz. str. 28 nahoře) bez bližšího rozboru konstatací, že tyto zásahy „významným způsobem mění vztahy exekutivy a legislativy“.

4) Na str. 37 otevírá autorka otázku odpovědnosti vlády ČR. Jak míní obsahově svůj závěr o tom, že Ústava ČR „nestanoví žádné podmínky pro realizaci této odpovědnosti“ (poslední věta prvního odstavce). Necht' autorka zkusí systematický výklad Ústavy a jednacího řádu PS, jakož i řady parlamentních zvyklostí, což pak umožní objasnit i tvrzení na str. 38 (1. odstavec) o odpovědnosti morální.

5) Na uvedené navazuje posléze pokus autorky o definici „odpovědnosti vlády“ na str. 39, kurziva uprostřed. Co to znamená „politicko-kolektivní odpovědnost“, která má „oporu v ústavním pořádku“? Je „opora“ závazkem nebo nikoli; posuďme to v kontextu ústavní dělby moci, jinak by definice nemohla mít ústavní vyznění.

6) Úvahy uchazečky na str. 57 uprostřed o možnosti zavedení i individuální odpovědnosti člena vlády by jistě zesílily tlak Poslanecké sněmovny na vládu, ale posuďme to v celkovém dopadu politickém, jestli by v souvislosti s koaličními zvyklostmi nevedly v soustředování opozičního tlaku právě jenom na jednoho ministra a právě jenom z důvodů úzce stranických. Kde jsou tedy i garance soudržnosti a stability vlády.

7) Úvahy autorky na str. 82 uprostřed o součinnosti Parlamentu a vlády jsou obecně správné, ale právě, že příliš obecné. Co tedy autorka například myslí „základními principy této kontroly“, nebo co by myslela, že patří do úpravy „síly mandátu, který Parlament udílí vládě“, nebo, které „pravomoci komor na jejich orgány“ by mohly být přeneseny.

8) Na str. 100, 3. odst. dole se dost zřetelně neproказuje, v čem je § 109a) odst. 4 protiústavní. Odkazy na jinou kapitolu práce jsou zde nejasné. Proto by bylo vhodné celou situaci postavit najisto.

V.

Celkové závěry k disertační práci

Disertační práce Mgr. Svobodové zkoumá tématicky osobité, časově vývojové a interdisciplinárně složité téma. Cíl práce tak musel vést autorku ke zvládnutí různých zdrojů údajů, dokumentů a skutečností. Výpovědí a přehledností se tento cíl určitě zdařil (jak výše argumentováno).

Autorka prokázala, že si osvojila schopnosti určitých základních metod vědecké práce, kdy shrnující syntéza vychází z rozsáhlé dokumentaristiky, třeba i přespříliš deskribující, ale kvantitativně důkladné a vypovídající.

Zadání, které si autorka vytyčila a které víceméně směřovalo k odborné rekapitulaci určitého vývojového společenského jevu se tak podařilo splnit, i při některých našich podnětech či pochybách o neúplné argumentaci (viz výše ad IV).

Celkově hodnotím práci jako **odpovídající požadavkům na kvalitu disertačních prací a doporučuji ji k obhajobě.**

V Plzni dne 25.11.2005

Doc. JUDr. Karel Klíma CSc.